

Aktyvių piliečių fondas Lietuvoje

2014 – 2021 m. EEE finansinis mechanizmas

Kvietimas teikti paraiškas projektams, STIPRINANTIEMS ŽMOGAUS TEISES GERBIANTĮ VIEŠĄJĮ DISKURSAŲ

Gairės pareiškėjams

Iš anksto numatytas projektas
3 poveikio sritis

PROJEKTO KONCEPCIJA. Paraiškų pateikimo terminas – 2021 m. gegužės 24 d., 23:59 val. (Lietuvos laiku)

IŠSAMI PROJEKTO PARAIŠKA. Paraiškų pateikimo terminas – 2021 m. rugpjūčio 27 d., 23:59 val. (Lietuvos laiku)

Turinys

1.	2014–2021 M. EUROPOS EKONOMINĖS ERDVĖS (EEE) IR NORVEGIJOS FINANSINIAI MECHANIZMAI	3
1.1	AKTYVIŲ PILIEČIŲ FONDO APŽVALGA	3
1.2	AKTYVIŲ PILIEČIŲ FONDO LIETUVOJE NUMATOMO POVEIKIO SRITYS	3
1.3	APF FONDO LIETUVOJE VALDYMAS	4
2	IŠ ANKSTO NUMATYTO PROJEKTO KVIETIMO TEIKTI PARAIŠKAS SĄLYGOS	5
2.1	IŠ ANKSTO NUMATYTO PROJEKTO KVIETIMO TEIKTI PARAIŠKAS PRELIMINARUS BIUDŽETAS IR TRUKMĖ	5
2.2	TINKAMI PAREIŠKĖJAI	5
2.3	TINKAMI PARTNERIAI	6
3	SVARBIAUSIEJI IŠ ANKSTO NUMATYTO PROJEKTO KVIETIMO TEIKTI PARAIŠKAS ASPEKTAI	7
3.1	KONTEKSTAS	7
3.2	REIKALAVIMAI, KELIAMI 3 POVEIKIO SRITIES „DIDESNĖ PARAMA ŽMOGAUS TEISĖMS“ PROJEKTUI, KURIUO SIEKIAMA STIPRINTI ŽMOGAUS TEISES GERBIANTĮ VIEŠĄJĮ DISKURSAŲ	9
3.3	KVIETIMO TEIKTI PARAIŠKAS FINANSINĖS SĄLYGOS	11
3.3.1.	PROJEKTUI SKIRIAMO FINANSAVIMO DYDIS	11
3.3.2.	TINKAMOS IŠLAIDOS	12
3.3.3.	NETINKAMOS IŠLAIDOS	14
3.3.4.	PRIDĖTINĖS VERTĖS MOKESTIS	14
3.3.5.	VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ TAISYKLĖS	14
4.	PARAIŠKŲ TEIKIMAS, VERTINIMAS IR ATRANKOS PROCEDŪROS	15
4.1	PARAIŠKŲ TEIKIMAS, VERTINIMAS IR ATRANKA	15
4.2	1 ETAPAS. PROJEKTO KONCEPCIJOS PARAIŠKA	16
4.3.	2 ETAPAS. IŠSAMI PROJEKTO PARAIŠKA	19
5.	PROJEKTO ĮGYVENDINIMO NUOSTATOS	23
5.1	PROJEKTO ĮGYVENDINIMO SUTARTIES NUOSTATOS	23
5.2	ATASKAITŲ TEIKIMAS IR MOKĖJIMAI	24
5.3	VIEŠINIMAS	26
5.4	INFORMACIJA APIE ASMENS DUOMENŲ, KURIUOS APF PROGRAMAI LIETUVOJE PATEIKĖ PAREIŠKĖJAI, TVARKYMĄ	26
6.	SKUNDŲ KOMITETAS	26
7.	PAPILDOMA INFORMACIJA IR PAGALBA PAREIŠKĖJAMS	27

1. 2014–2021 M. EUROPOS EKONOMINĖS ERDVĖS (EEE) IR NORVEGIJOS FINANSINIAI MECHANIZMAI

1.1 AKTYVIŲ PILIEČIŲ FONDO APŽVALGA

2014–2021 m. EEE ir Norvegijos finansinius mechanizmus finansuoja Islandijos Respublika, Lichtenšteino Kunigaikštystė ir Norvegijos Karalystė, siekdamos mažinti ekonominius ir socialinius skirtumus Europoje ir stiprinti šalių donorių (Islandijos, Lichtenšteino ir Norvegijos) ir šalių paramos gavėjų (Bulgarijos, Čekijos, Estijos, Graikijos, Kipro, Kroatijos, Latvijos, Lietuvos, Maltos, Lenkijos, Portugalijos, Rumunijos, Slovakijos, Slovėnijos, Vengrijos) santykius.

Vadovaujantis ES ir Islandijos, Lichtenšteino, Norvegijos susitarimais, per Aktyvių piliečių fondą (APF) pilietinei visuomenei stiprinti skiriama ne mažiau kaip 10 % EEE finansinio mechanizmo lėšų. 2014 – 2021 m. EEE finansinio mechanizmo laikotarpio APF programai Lietuvoje iš viso bus skirta 9 mln. EUR.

Bendrieji APF programos tikslai – **stiprinti pilietinę visuomenę bei įgalinti pažeidžiamas grupes**. Be to, šia programa siekiama **stiprinti** Lietuvos pilietinės visuomenės organizacijų ir šalių donorių subjektų **dvišalį bendradarbiavimą**, taip pat **skatinti regioninius mainus ir tinklaveiką**, kad visa pilietinė visuomenė galėtų dalytis žiniomis ir gerąja patirtimi.

APF tikslai grindžiami šiomis bendrosiomis vertybėmis: pagarba žmogaus orumui, laisve, demokratija, lygybe, teisine valstybe ir pagarba žmogaus teisėms, įskaitant mažumoms priklausančių asmenų teises.

Aktyvių piliečių fondo (APF) programos paramos sritys:

- Demokratija, aktyvus pilietiškumas, geras valdymas ir skaidrumas;
- Žmogaus teisių ir lygiateisiškumo užtikrinimas kovojant su visomis diskriminacijos apraiškomis (rasinės ir etninės kilmės, lyties, negalios, amžiaus, seksualinės orientacijos ar lyties identiteto);
- Socialinis teisingumas ir pažeidžiamų grupių įgalinimas;
- Lyčių lygybė ir smurto lyties pagrindu prevencija;
- Aplinkosauga ir klimato kaita.

1.2 AKTYVIŲ PILIEČIŲ FONDO LIETUVOJE NUMATOMO POVEIKIO SRITYS

Igyvendinant APF programą Lietuvoje siekiama tokio poveikio:

- **1 poveikio sritis.** Aktyvesnis piliečių dalyvavimas pilietinėse veiklose
- **2 poveikio sritis.** Stipresnė pilietinės visuomenės vykdoma valdžios institucijų priežiūra ir advokacija
- **3 poveikio sritis.** Didesnė parama žmogaus teisėms
- **4 poveikio sritis.** Įgalintos pažeidžiamos grupės
- **5 poveikio sritis.** Stipresni pilietinės visuomenės gebėjimai ir didesnis tvarumas
- **Dvišalio bendradarbiavimo poveikio sritis.** Glaudesnis Programoje dalyvaujančių Lietuvos ir šalių donorių bendradarbiavimas
- **Regioninių pilietinės visuomenės iniciatyvų poveikio sritis.** Glaudesnis regioninis (tarpvalstybinis) bendradarbiavimas pilietinės visuomenės sektoriuje

Atsižvelgiant į Lietuvos viešajame diskurse įsitvirtinusį pakankamai žemą tolerancijos įvairovei lygį bei susidariusį, o COVID-19 infekcijos protrūkio metu sustiprėjusį, neigiamą viešąjį žmogaus teisių diskursą, parengtas šis kvietimas nevyriausybinėms organizacijoms teikti paraiškas 3 poveikio srities projektui(-ams),

kuriuo(-iais) siekiama keisti Lietuvos visuomenės požiūrį į žmogaus teises ir stiprinti žmogaus teises gerbiantį viešąjį diskursą.

Siekiant, kad galimi pareiškėjai kuo tiksliau nustatytų neigiamo viešo žmogaus teisių diskurso priežastis ir pasiūlytų geriausiai jas atliepti galinčias projektų idėjas, Aktyvių piliečių fondas iš anksto apibrėžia šio kvietimo rėmuose teikiamų projektų tikslus, uždavinius, siektinus rezultatus, tikslo grupes bei numato projekto formatą – visos šalies mastu vykdomą visuomenės informavimo ir socialinės komunikacijos kampaniją žmogaus teisių klausimais.

1.3 APF FONDO LIETUVOJE VALDYMAS

Aktyvių piliečių fondo Lietuvoje operatorius yra nevyriausybinų organizacijų - **VšĮ „Atviros Lietuvos fondas“**, **VšĮ „OSFL projektai“** ir **VšĮ „Geri norai“** - konsorciumas.

Atviros Lietuvos fondas (ALF) turi daug patirties teikiant finansavimą ir vykdant veiklas bei programas, skirtas pilietinei visuomenei, PVO stiprinti ir aktyviems piliečiams skatinti. **OSFL projektai** (OSFLP) yra sukaupę daug finansavimo teikimo patirties ir Lietuvoje (visų pirma, NVO sektoriuje) taikomų išsamių techninių audito ir apskaitos žinių. **Geri norai** siūlo konkrečioms poreikiams pritaikytą paramą, skirtą pradedantiems socialiniams antrepneriams, vietos veiklos grupėms regionuose, kalbinėms ir etninėms mažumoms ir pan.

2 IŠ ANKSTO NUMATYTO PROJEKTO KVIETIMO TEIKTI PARAIŠKAS SĄLYGOS

2.1 IŠ ANKSTO NUMATYTO PROJEKTO KVIETIMO TEIKTI PARAIŠKAS PRELIMINARUS BIUDŽETAS IR TRUKMĖ

3 poveikio srities „Didesnė parama žmogaus teisėms“ iš anksto numatytam projektui, kuriuo siekiama stiprinti Lietuvos visuomenės požiūrį į žmogaus teises, yra **skirta 200 000 eurų**. Bus finansuojamas vienas projektas, kurio trukmė – 24 mėn., tačiau jis negali tęstis ilgiau nei iki 2023 m. gruodžio 31 d.

2.2 TINKAMI PAREIŠKĖJAI

Finansavimui iš Aktyvių piliečių fondo Lietuvoje gauti tinkami pareiškėjai yra **Lietuvos Respublikoje įsteigtos nevyriausybines organizacijos**, atitinkančios toliau pateiktą apibrėžtį: „pelno nesiekiančios, savanoriškumo principu grindžiamos organizacijos, registruotos kaip atskiri juridiniai asmenys ir veikiančios nepriklausomai nuo vietos, regiono ar nacionalinės valdžios institucijų, politinių partijų ir verslo organizacijų. Religinės institucijos ir politinės partijos nelaikomos NVO.“

Kalbant konkrečiau, tinkami pareiškėjai turi atitikti toliau išvardytus reikalavimus:

- Pareiškėjas yra juridinis asmuo, registruotas Lietuvos Respublikoje ne mažiau kaip vienerius metus.
- Pareiškėjas atitinka Nevyriausybinių organizacijų plėtros įstatymo 2.3 straipsnyje¹ nustatytus reikalavimus.
- Pareiškėjas yra įsiregistravęs kaip NVO Juridinių asmenų registre iki projekto koncepcijos paraiškos pateikimo dienos.
- Pareiškėjo dalininkai nėra Fondo operatoriaus konsorciumo nariai.
- Pareiškėjas yra pelno nesiekianti organizacija, kuri nebuvo įsteigta siekiant gauti pelną ir kuri neveikia siekdama gauti asmeninės naudos. Pareiškėjas gali turėti apmokamus darbuotojus ir gali vykdyti pajamas teikiančias veiklas, tačiau jis neskirsto pelno nei savo nariams, nei savo valdymo organams. Pajamas teikiančios veiklos neturi būti pagrindinis organizacijos tikslas, o tik lėšų šaltinis organizacijos tikslams siekti ir vertybėms puoselėti.
- Pareiškėjo nariai nėra komerciškai suinteresuoti šios organizacijos veiklos ar komercinių veiklų rezultatais, ir Pareiškėjas netenkina savo narių komercinių ar profesinių interesų. Verslo ir profesinės asociacijos, kurios siekia rūpintis tik savo narių konkrečiais interesais, nėra tinkami pareiškėjai.
- Pareiškėjas yra savanoriškai, individų ar jų grupių laisva valia sukurta ir savanoriškos veiklos elementų turinti organizacija.
- Pareiškėjas yra organizacija, veikianti viešojoje sferoje visuomenės labui, besirūpinanti žmonių, jų grupių ar visos visuomenės gerove.
- Pareiškėjas, priešingai nei neformalios ar ad-hoc grupės, turi tam tikrą formalią ar institucinę struktūrą, įskaitant įstatus ar kitus dokumentus, apibrėžiančius jo misiją, tikslus ir taikymo sritį.
- Pareiškėjas, kuris yra narystę grįsta organizacija, turi skaidrią struktūrą ir renkamą pirmininką ir (ar) valdymo organus, bei yra atskaitingas savo nariams ir rėmėjams.
- Pareiškėjas yra nepriklausomas nuo vietos, regiono ar nacionalinės valdžios ar kitų valdžios institucijų.
- Pareiškėjas yra nepriklausomas nuo politinių partijų ir verslo organizacijų.

Lietuvos Raudonojo Kryžiaus draugija laikoma tinkamu pareiškėju, jeigu atitinka minėtus principus.

¹ <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/b68eb4b11bf311eaa4a5fa76770768ee?jfwid=-16ysa1atyh>

Politinės partijos, religinės institucijos, socialiniai partneriai² arba pelną skirstantys kooperatyvai nėra laikomi nevyriausybinėmis organizacijomis ir todėl nėra tinkami pareiškėjai. MVĮ ir kitos pelno siekiančios įstaigos, turinčios socialinės įmonės statusą, nėra laikomos tinkamais pareiškėjais, tuo tarpu NVO, turinčios socialinės įmonės statusą gali būti laikomos tinkamais pareiškėjais.

Tikėjimu grindžiamos organizacijos yra tinkamos tik tuo atveju, jeigu atitinka pirmiau išvardytus principus ir jeigu finansuojamomis veiklomis tiesiogiai ar netiesiogiai nepropaguojamos religinės doktrinos, misijos ar nekreipiami į konkretų tikėjimą (atliekama tik paprasta religinio / kultūrinio informavimo funkcija).

Organizacijos, nesumokėjusios pagal įsiteisėjusį teismo sprendimą dėl 2009–2014 m. NVO programos Lietuvoje grąžintinų sumų, nebus laikomos tinkamais pareiškėjais.

Šių bendrųjų principų – pagarbos žmogaus orumui, laisvės, demokratijos, lygybės, teisinės valstybės ir pagarbos žmogaus teisėms, įskaitant teises³ mažumoms priklausančių asmenų (pagal rasinę ar etninę kilmę, lytį, negalią, amžių, seksualinę orientaciją ar lyties identitetą), – turi laikytis visi tinkami pareiškėjai ir partneriai, o visos paraiškos turi šiuos principus atitikti. Tai pareiškėjai ir partneriai atitinkamai patvirtina Pareiškėjo ir Partnerio deklaracijose. Tuo atveju, jeigu bus nustatyta, kad pareiškėjai ir partneriai nesilaiko pirmiau minėtų principų, o projektas nėra jais grindžiamas, Atrankos komitetas turės teisę siūlyti projektą atmesti.

2.3 TINKAMI PARTNERIAI

Projektas gali būti įgyvendinamas bendradarbiaujant su vienu ar daugiau partnerių. Šio bendradarbiavimo nederėtų painioti su subranga. Viena vertus, partneriai, įgyvendindami projektą, visada siekia bendrų ekonominių ar socialinių tikslų ir bendradarbiauja viso projekto įgyvendinimo metu. Kita vertus, subrangos tikslas – suteikti vieną ar galbūt keletą produktų, paslaugų ar įrangos vienetų, reikalingų konkrečiai projekto veiklai įgyvendinti. Pagal taikytinas viešųjų pirkimų taisykles subranga visada turi būti vykdoma sudarant atitinkamą paslaugos ar prekių pirkimo sutartį.

Tinkamas (-i) partneris (-iai) privalo atitikti toliau pateiktus reikalavimus:

- Partneris yra **viešoji ar privati organizacija, siekianti ar nesiekianti pelno, taip pat nevyriausybė organizacija**, įsteigta kaip juridinis asmuo Islandijoje, Lichtenšteine ar Norvegijoje arba šalyje paramos gavėjoje (Bulgarijoje, Čekijoje, Estijoje, Graikijoje, Ispanijoje, Kipre, Latvijoje, Lenkijoje, Lietuvoje, Maltoje, Portugalijoje, Rumunijoje, Slovakijoje, Slovėnijoje, Vengrijoje) arba EEE nepriklausančioje šalyje, turinčioje bendrą sieną su Lietuva.
- Partneriu gali būti **tarptautinė organizacija arba jos organas ar agentūra**, aktyviai dalyvaujanti įgyvendinant projektą ir aktyviai prisidedanti prie šio proceso.
- Partneriu gali būti **neformali, ad-hoc ar savipagalbos grupė, kuri Lietuvoje nėra registruota kaip juridinis asmuo**⁴.

Organizacijos, nesumokėjusios pagal įsiteisėjusį teismo sprendimą dėl 2009–2014 m. NVO programos Lietuvoje grąžintinų sumų, nebus laikomos tinkamais partneriais.

² Socialiniais partneriais laikomos profesinės sąjungos ir darbdavių organizacijos, kaip tai apibrėžiama ES.

³ Protokolo Nr. 38c 1 straipsnio 2 dalis dėl 2014–2021 m. EEE ir Norvegijos finansinių mechanizmų

⁴ Tačiau tokios grupės turi atitikti šiuos reikalavimus: nesiekti asmeninio pelno; veikti visuomenės labui; būti savanoriškos ir nediskriminacinės; nepriklausyti nuo vietos, regiono ar nacionalinės valdžios ar kitų valdžios institucijų; bei būti nepriklausomos nuo politinių partijų ir verslo organizacijų. Neformalioms grupėms turi atstovauti vienas asmuo, kuris pasirašo partnerystės sutartį grupės vardu. Neformali grupė negali tiesiogiai gauti finansavimo lėšų. Su neformalios grupės dalyvavimu susijusias lėšas turi padengti ir administruoti projekto vykdytojas.

Visi Partneriai turi siekti bendro tikslo ir aktyviai prisidėti siekiant projekto tikslo (-ų), kaip nurodyta paraiškoje. Kiekvieno partnerio prisiimtas vaidmuo ir įsipareigojimai turi būti aiškiai apibrėžti ir pagrįsti paraiškoje.

Partnerio (-ių) deklaracijos kartu su projekto koncepcijos paraiška ir išsamia projekto paraiška turi būti teikiamos Fondo operatoriui. Pareiškėjas, prieš pasirašydamas sutartį su Fondo operatoriumi, turi pasirašyti Partnerystės sutartį su kiekvienu partneriu, aiškiai apibrėždamas partnerystės tikslą, veiklas ir kiekvienos sutarties šalies prisiimtas vykdyti užduotis, biudžeto dalį, atskaitomybės įpareigojimus ir kitus įsipareigojimus. Jeigu partnerystėje dalyvauja užsienio subjektai, Partnerystės sutartis(-ys) gali būti rengiamos anglų kalba. Partnerystės sutarties pavyzdys yra pateiktas APF programos tinklapyje.

Partnerystės sudaryti rekomenduojama, bet jos nėra privalomos. Partnerystės turi būti grindžiamos kokybišku, prasmingu ir savalaikiu visų projekte dalyvaujančių partnerių indėliu. Visi partneriai turi dalyvauti rengiant ir faktiškai bei finansiškai įgyvendinant projektą. Vertinant ir atrenkant projektus, bus vertinami visos partnerystės pajėgumas ir kokybė. Norint užtikrinti, kad visi partneriai tinkamai dalyvautų rengiant ir įgyvendinant projektą, rekomenduojama projekto partneriams skirti 20 %–50 % projekto veiklų ir biudžeto.

3 SVARBIAUSIEJI IŠ ANKSTO NUMATYTO PROJEKTO KVIETIMO TEIKTI PARAIŠKAS ASPEKTAI

3.1 KONTEKSTAS

Lietuvos viešajame diskurse įsitvirtinęs pakankamai žemas tolerancijos įvairovei lygis. Neretai žiniasklaidos ir socialinių medijų turinys apie žmogaus teisių problemas Lietuvoje palaiko žeminančius ir ribojančius stereotipus apie įvairias socialines grupes, ypač pabrėžiant neigiamus aspektus. Tai ne tik padidina diskriminacijos tikimybę, bet ir yra neigiamo viešojo diskurso šaltinis.

Ataskaita apie žmogaus teisių situaciją Lietuvoje (2018 - 2019 m.) rodo, kad pozityvūs visuomenės pasiekimai kovojant su diskriminacija Lietuvoje dažnai yra lydimi prieštarigai vertinamų vyriausybės sprendimų, pažeidžiančių žmogaus teises ir įtvirtinančių diskriminacinį požiūrį (pvz., ketinimai apriboti žiniasklaidos laisvę, iniciatyva uždrausti abortus ir kt.). 2018-2019 m. pasižymėjo ir valstybės institucijų bandymais suvaržyti saviraiškos laisvę, motyvuojant įvairiais pagrindais, tokiais kaip nacionalinis saugumas, kova su dezinformacija ar vadovybės apsauga. Taip pat minėtu laikotarpiu buvo pastebėta tendencija naudoti Bendrąjį asmens duomenų apsaugos reglamentą, dažnai nedetalizuojant konkrečių jo nuostatų turinio, kaip tam tikrą priedangą, siekiant apriboti visuomenės ir žiniasklaidos teisę gauti prieigą prie informacijos apie valstybės institucijų darbą.

Po Seimo rinkimų 2020 m. spalio mėn. suformavus naują centro dešiniųjų daugumą, tikimasi teigiamų pokyčių žmogaus teisių srityje, tačiau kai kuriuos planus, įskaitant Stambulo konvencijos ratifikavimą ir tos pačios lyties partnerystės instituto įteisinimą, remia ne visi koalicijos nariai.

Asmenų, turinčių negalią, diskriminacija Lietuvoje vis dar yra plačiai paplitusi. Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos duomenimis, 2018 m. diskriminacijos negalios pagrindu atvejų dažniau pasitaikydavo valstybės ir savivaldybių institucijų bei įstaigų veiklos srityje.

2018-2019 m. atliktų socialinių tyrimų duomenys leidžia teigti, kad Lietuvos gyventojai nemano, jog diskriminacija dėl religijos ir tikėjimo yra paplitusi šalyje. Tuo pačiu metu šalies gyventojai išsako neigiamas nuostatas musulmonų, Jehovos liudytojų, hinduistų, budistų atžvilgiu. Tokie tyrimų rezultatai rodo, kad šalyje išlieka palanki terpė diskriminacijai dėl religijos ir tikėjimo formuotis.

Lyčių nelygybė Lietuvoje išlieka aktualia, tačiau sistemingai nesprendžiama problema. Moterų sudaro mažumą svarbiausiose sprendimų priėmimo institucijose, o ypač jų mažai didžiausių verslo bendrovių sprendimų priėmimo ir kontrolės organuose. 2019 m. atnaujintas Europos lyčių lygybės instituto Lyčių lygybės indeksas parodė Lietuvą esant vienintele ES nare, nepadarusia progreso lyčių lygybės srityje nuo 2005 m., kai indeksas pradėtas skaičiuoti. Kitose ES šalyse lyčių nelygybei mažėjant (bendrai ES rodiklis pagerėjo 5,4 proc.), stagnuojanti, o kai kuriose srityse net regresuojanti Lietuva šalių reitinge nuo 2005 m. nusirito 7 pozicijomis ir 2019 m. liko 23 (iš 28).

Viešojoje erdvėje stereotipinį požiūrį įtvirtina seksistinio pobūdžio moterų vaizdavimas. 2018 m. Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba atliko 11 tyrimų dėl galimo moterų žeminimo prekių ir paslaugų reklamoje. Tarnybos ataskaitoje pažymima, kad moters sudaiktinimas prekių ir paslaugų reklamoje, ypač vaizduojant moterį kaip sekso objektą, vis dar yra paplitęs viešojoje erdvėje. Kai kurios reklamos įvertintos kaip pažeidžiančios antidiskriminacinius įstatymus. 2019 m. atlikta mokymo(si) priemonių vertinimo lyčių aspektu apžvalga parodė, kad stereotipinis lyčių vaizdavimas būdingas šiuolaikiniais vadovėliams, iš kurių mokosi Lietuvos 6–7 klasių mokiniai.

2019–2020 m. buvo atkreiptas dėmesys į kitą menkai pastebimą problemą – smurtą prieš vyresnio amžiaus moteris artimoje aplinkoje. Smurtą artimoje aplinkoje patiria ne tik jauno ir vidutinio amžiaus moteris, bet ir vyresnės, maža to, jų patiriamas smurtas yra tarsi „nematomas“ ir dažniausiai tęsiasi ilgus dešimtmečius.

Remiantis gyventojų nuomonių tyrimais, 2019 m. Lietuvoje diskriminacija dėl amžiaus vis dar yra paplitęs reiškinys – taip manė beveik pusė (45 proc.) suaugusių Lietuvos gyventojų. Ir daugiau nei pusė jų (59 proc.) sutiko su teiginiu, kad pretendento į darbo vietą „netinkamas“ amžius gali tapti kliūtimi įsidarbinant. Vadinasi, Lietuvos gyventojai suvokia amžių kaip svariausią iš visų galimų diskriminavimo požymių, po jo seka negalia (51 proc.) ir buvimas romu (41 proc.).

Lietuvoje vis dar nėra galimybės sudaryti partnerystės nei skirtingų, nei tos pačios lyties poroms. Lietuva šiuo metu yra viena iš šešių Europos Sąjungos valstybių narių (kartu su Bulgarija, Latvija, Lenkija, Rumunija ir Slovakija), kuriose teisiškai nėra pripažįstamos tos pačios lyties šeimos/partnerystės.

Pasigendama Seimo ir valstybinių institucijų strateginio užsibrėžtumo, sprendžiant aktualias tautinėms mažumoms problemas. Paskutinis tautinių mažumų įstatymas Lietuvoje baigė galioti 2010 m. ir iki šiol nebuvo atnaujintas.

2019 m. Vidaus reikalų ministerijos užsakymu atliktas tyrimas apie neapykantos nusikaltimų pažeidžiamas grupes. Tyrimo rezultatai rodo, kad Lietuvos lesbiečių, gėjų, biseksualų ir translyčių (LGBT), romų, žydų, musulmonų ir kitos rasės asmenų bendruomenių atstovai dažnai patiria neapykantos kurstymą, neapykanta motyvuotas priekabas gatvėje, kartais ir fizinį smurtą, o apie incidentus retai praneša teisėsaugos institucijoms. Nors policija registruoja mažiau su smurtu susijusių nusikaltimų, vis daugiau žmonių kiekvienais metais prireikia kompleksinės pagalbos dėl smurto artimoje aplinkoje. Žmogaus teisių organizacijos pastebi, kad trūksta veiksmingesnio tarpinstitucinio bendradarbiavimo tarp policijos ir kitų institucijų bei suinteresuotų organizacijų. Dauguma nuo smurto nukentėjusių asmenų yra moteris (80,2 proc. 2019 metais), o dauguma įtariamųjų yra vyrai, tačiau kol kas galiojantys teisės aktai nenumato lyčiai jautraus požiūrio.

Tyrimo duomenimis, romai, žydai, kitos rasės bei islamą išpažįstantys asmenys viešose vietose dažnai jaučia įtampą ir nesaugumo jausmą, o tam, kad gatvėje būtų mažiau matomi ir pastebimi, vengia nešioti jų tautybę ar religiją identifikuojančius drabužius. Emigracija tampa dažnu atsaku į neapykantos incidentus.

Per 2018–2019 metus keletas neapykanta motyvuotų nusikaltimų buvo kvalifikuoti kaip viešosios tvarkos pažeidimai, o neapykantos motyvas pradėtas tirti tik apie tai pradėjus kalbėti žiniasklaidai ir

nevyriausybinėms organizacijoms. Seksualinį priekabiavimą patyrusioms moterims taip pat sunkiai pavyksta pasiekti teisingumo.

2020 m. reprezentatyvios gyventojų apklausos duomenys rodo, kad su pabėgėliais kaimynystėje nenorėtų gyventi 27 proc., o išnuomoti būsto – 33 proc. apklausos dalyvių (2019 m. duomenimis). Apie 19 proc. tyrimo dalyvių teigė, kad nenorėtų dirbti su pabėgėliais vienoje darbovietėje. Toks priešiškus pabėgėlių atžvilgiu apsunkina būsto paieškas, įsidarbinimo galimybes ir bendrai integraciją į priimančiosios visuomenės gyvenimą. Pastebima, kad tokios nuostatos yra susijusios su informacijos apie pabėgėlius ir prieglobsčio prašytojus trūkumu. Beveik pusė (47 proc.) apklausoje dalyvavusių Lietuvos gyventojų teigė, kad per pastaruosius 12 mėnesių nėra girdėję, matę ar tiesiogiai bendravę su prieglobsčio gavėjais Lietuvoje, o apie 43 proc. šią asmenų grupę žino tik iš žiniasklaidos.

Pasaulinės pandemijos, kurią sukėlė virusas COVID-19, akivaizdoje iškilę papildomų specifinių grėsmių Lietuvos pilietinei visuomenei:

- padidėjęs nedarbo lygis, ypač pažeidžiamose grupėse (pvz., jaunimas, migrantai ir kt.);
- padidėjęs smurto artimoje aplinkoje atvejų skaičius;
- pablogėjusi psichinės sveikatos situacija visuomenėje (pvz., padidėjo psichologinio konsultavimo poreikis);
- gilėjanti visuomenės poliarizacija;
- kt.

Per COVID-19 protrūkį paaštrėjusios problemos atskleidė tikrąją visuomenės situaciją. Žvelgiant į tendencijas, tenka pripažinti, kad susiduriame su stiprėjančio neigiamo žmogaus teisių viešojo diskurso rizika.

Visuomenės informavimo priemonės vis dar per mažai skiria dėmesio teigiamam pilietinių organizacijų, dirbančių žmogaus teisių srityje, įdirbiui. Neigiamo visuomenės požiūrio į žmogaus teises priežastys yra labai sudėtingos, dažnai atsirandančios dėl skirtingo suvokimo ir kritinio supratimo stokos. Dar daugiau painiavos į viešąjį diskursą atnešė informaciniai „karai“, *melagienų* eskalavimas ir manipuliacinės propagandos priemonės socialinėje žiniasklaidoje. Stiprėja bandymai manipuluoti žmonių baime ir emocijomis, o tai padidina radikalėjimo riziką.

Atviros Lietuvos fondo 2019 m. surengtos konsultacijos su nevyriausybinių organizacijų, dirbančių žmogaus teisių srityje, atstovais padėjo įvardyti iššūkius, su kuriais susiduria organizacijos:

- užuot kreipusios dėmesį į visuomenės supratimo apie žmogaus teises kaip visuotinę vertybę skatinimą, su žmogaus teisių klausimais dirbančios organizacijos linkusios sutelkti dėmesį į konkrečias įvairių grupių, diskriminuojamų asmenų, žmogaus teises;
- nepakankamas bendradarbiavimas tarp žmogaus teisių organizacijų ir bendrų susitarimų žmogaus teisių srityje nebuvimas nacionaliniame lygmenyje;
- su žmogaus teisėmis susijusių organizacijų susiskaidymas pagal atitinkamas pažeidžiamas grupes;
- išteklių ir galimybių spręsti su žmogaus teisėmis susijusių problemų regionuose trūkumas;
- iš beveik 2100 organizacijų, registruotų NVO atlase, tik 100 vietinių NVO savo veiklos sritimi pasirinko pilietiškumo, demokratijos ar žmogaus teisių stiprinimą / gynimą.

3.2 REIKALAVIMAI, KELIAMI 3 POVEIKIO SRITIES „DIDESNĖ PARAMA ŽMOGAUS TEISĖMS“ PROJEKTUI, KURIUO SIEKIAMA STIPRINTI ŽMOGAUS TEISES GERBIANTĮ VIEŠĄJĮ DISKURSA

APF programa remiasi į rezultatus orientuoto projektų valdymo principais. Šis projektas prisidės prie 3 APF programos poveikio rezultato „Didesnė parama žmogaus teisėms“. Šia poveikio sritimi siekiama didinti

visuomenės pagarbą žmogaus teisėms ir vienodo požiūrio principui, remti teigiamus pokyčius žmogaus teisių srityje ir gerinti tarptautinių žmogaus teisių standartų laikymąsi.

Pagal 3 poveikio sritį finansuojami projektai paprastai turėtų būti skirti: žmogaus teisėms ir vienodo požiūrio principui užtikrinti, pasitelkiant tyrimų ir ekspertų argumentus kovai su diskriminacija dėl rasinės ar etninės kilmės, lyties, negalios, amžiaus, lytinės orientacijos ar lyties identiteto; atotrūkiui tarp teisės aktų leidybos ir praktinio jų įgyvendinimo mažinti keliant strategines bylas ir stebint žmogaus teisių pažeidimus bei pranešant apie juos; žmogaus teisių gynimo veiklai skaitinti, įskaitant (bet neapsiribojant) advokacijos / informuotumo didinimo kampanijas, skirtas žodžio laisvei remti, pabėgėlių, migrantų, romų, LGBTI+ asmenų teisėms skatinti; kovos su diskriminacija veiklas, darbą su smurto lyties pagrindu aukomis; strateginio bylinėjimosi iniciatyvos; tyrimai ir analizės ir pan.

Atsižvelgiant į platesnį bendrą šios poveikio srities kontekstą, **pagal šį kvietimą teikiama iš anksto numatyto projekto⁵ tikslas** - stiprinti žmogaus teises gerbiančią viešąją diskursą, taip pat pagarbą žmogaus teisėms COVID-19 infekcijos protrūkio aktualijų kontekste.

Iš anksto numatyti **projekto uždaviniai**:

- aktualizuoti teigiamą žmogaus teisių diskursą, didinant tikslinės grupės – neapsisprendusios visuomenės dalies ir jaunų žmonių – sąmoningumą ir ugdant kritinį mąstymą žmogaus teisių srityje;
- užtikrinant integraciją su įvairiomis žiniasklaidos ir kitomis komunikacijos priemonėmis, informuoti tikslines grupes apie žmogaus teisių svarbą ir žmogaus teisių pažeidimų pasekmes;
- pademonstruoti žmogaus teisių svarbą, parodant apčiuopiamus ir konkrečius pavyzdžius, kaip jos daro įtaką mūsų kasdieniam gyvenimui.

Pareiškėjai, teikiantys paraišką pagal šį kvietimą, gali numatyti ir papildomų projekto uždavinių.

Pagal šį kvietimą teikiamas projektas turi atitikti šiuos lentelėje žemiau pateikiamus 3 poveikio srities poveikio ir veiklos rezultatų rodiklius:

3 poveikio sritis		
Poveikio rezultatas	Rodikliai	Minimali siekiama reikšmė
Didesnė parama žmogaus teisėms	Tikslinės grupės dalis ⁶ , išreiškianti paramą žmogaus teisėms	+15% ⁷
Veiklos rezultatai	Rodikliai	Minimali siekiama reikšmė
Padidintas informuotumas apie žmogaus teises ir vienodo požiūrio principą	Informuotų apie žmogaus teises ir vienodo požiūrio principą žmonių skaičius ⁸	600*
	Įgyvendintų visuomenės informavimo apie žmogaus teises kampanijų skaičius	1*

⁵ Fondo operatorius iš anksto apibrėžia šio projekto tikslą, uždavinius, poveikio ir veiklų rezultatus.

⁶ Visuomenės dalis, kurios nuostatas siekiama pakeisti šia intervencija; arba tikslinės grupės imtis, jeigu tikslinė grupė per didelė, kad būtų galima apklausti visus jos narius

⁷ Matuojama projekto vykdytojo atliekama apklausa (**Pradinė reikšmė**: nustatoma remiantis pradinės apklausos, atliekamos po to, kai pasirašoma projekto sutartis, rezultatais. **Pasiekta reikšmė**: nustatoma, remiantis antrosios apklausos, atliekamos projekto įgyvendinimo pabaigoje, rezultatais).

⁸ Išskirstyta pagal amžių, lytį, etninę priklausomybę.

*Atkreipkite dėmesį, kad nurodomi minimalūs skaičiai. Jūsų numatytą apie žmogaus teises informuotų žmonių skaičių galima pasiekti tiek įgyvendinus vieną visuomenės informavimo kampaniją, tiek ją suskaidžius į keletą mažesnių skirtingo pobūdžio veiklų

Projekto veiklos turi būti skirtos **tikslinėms grupėms**, patenkančioms į žemiau išvardytas visuomenės grupes:

- visuomenės dalis, vadinama „neapsisprendusiu viduriu“, – žmonės, kurių žinios ir susidomėjimas žmogaus teisių tema yra riboti, lengvai pasiduodantys populistinei retorikai ir jos keliama baimei, yra jautrūs žiniasklaidos formuojamoms žinioms (30-65+ m.) (Daugelyje Europos šalių neapsisprendęs vidurys (angl., *movable middle*), t.y. tie, kurie nėra susiję, informuoti ar nesidomi žmogaus teisių klausimais, tačiau yra jautrūs pagrindinės žiniasklaidos darbotvarkėms, sudaro nuo 60% iki 70% visos šalies gyventojų), ir
- jauni žmonės (14-29 m.), ypač ugdant jų atsparumą situacijoms, kurios galėtų skatinti radikalėjimą, ir stiprinant žmogaus teisių svarbos suvokimą per kritinio mąstymo gebėjimų ugdymą.

Pagal šį kvietimą teikiama **projekto pobūdis** – visos šalies mastu vykdoma visuomenės informavimo ir socialinės komunikacijos kampanija, kuria siekiama keisti visuomenės požiūrį į žmogaus teises.

Preliminarus galimų projekto veiklų ir produktų sąrašas:

- išsami žmogaus teisių diskurso analizė (gali būti pateikta apklausos, tyrimo ataskaitos, analitinio straipsnio, vaizdo klipo, pristatymo, istorijos pasakojimo (angl. *storytelling*), atvejo analizės (angl. *case study*), vaizdinės priemonės, išaiškinančios sąvokas (angl. *explainer*) ir pan. formatais);
- vaizdinės ir (arba) garsinės medžiagos, tinklalaidžių, žmogaus teisių klausimais kūrimas, parengimas ir transliavimas;
- TV ar radijo laidos, laidų ciklą regioninėje ir (arba) nacionalinėje medijose kūrimas, parengimas ir transliavimas;
- internetinės svetainės, socialinių medijų profilių, vystančių atitinkamas temas žmogaus teisių diskurso tvirtinimo klausimais kūrimas;
- straipsnių ar jų serijų (skiriant didesnę dėmesį asmeninėms istorijoms), foto medžiagos, kitų tradicinėse medijose, tokiose kaip nacionalinė ir (arba) regioninė spauda, naujienų portalai ir pan., naudojamų formatų kūrimas ir skelbimas;
- skaitmeninės priemonių ir išteklių, susijusių su žmogaus teisėmis, kūrimas bei jų sklaida;
- švietėjiškų renginių apie žmogaus teises ir vienodo požiūrio principą ciklą rengimas ir organizavimas;
- performansų, instaliacijų, parodų ir kt. renginių, susijusių su žmogaus teisėmis, rengimas ir įgyvendinimas;
- leidiniai žmogaus teisių temomis;
- kt.

Pateiktas galimų veiklų ir produktų sąrašas yra preliminarus ir nebaigtinis.

3.3 KVIETIMO TEIKTI PARAIŠKAS FINANSINĖS SĄLYGOS

3.3.1. PROJEKTUI SKIRIAMO FINANSAVIMO DYDIS

Iš APF programos skiriamas finansavimas gali sudaryti iki 90 % tinkamų projekto biudžeto išlaidų. Likusi dalis – nuosavas indėlis – gali būti padengta pinigais arba nepiniginiu indėliu, t. y. savanorišku darbu. Nepiniginis indėlis, t. y. savanoriškas darbas, gali sudaryti iki 100 % projekto nuosavo indėlio dalies.

Siekiant apskaičiuoti nepiniginį indėlį, savanoriško darbo valandos įkainis nustatomas kiekvienu atskiru atveju, priklausomai nuo savanoriškai atliekamo darbo pobūdžio. Vieneto kaina nustatoma pagal darbo

užmokestį, paprastai mokamą už tokio pobūdžio darbą. Ji gali svyruoti nuo 3,93 EUR už valandą (minimalus valandinis darbo užmokestis Lietuvoje) iki 8,42 EUR už valandą (vidutinis valandinis darbo užmokestis Lietuvoje), įskaitant darbdavių socialines įmokas.

3.3.2. TINKAMOS IŠLAIDOS

Tinkamos projektų išlaidos – tai pareiškėjo (pasirašę projekto sutartį, pareiškėjai tampa projekto vykdytojais) arba partnerio faktiškai patirtos išlaidos, atitinkančios toliau išvardytus kriterijus:

- yra patirtos projekto įgyvendinimo laikotarpiu tarp pirmos ir paskutinės tinkamumo datų, nurodytų Projekto įgyvendinimo sutartyje;
- yra susijusios su Projekto įgyvendinimo sutartyje nurodytomis veiklomis ir išsamiumi projekto biudžetu;
- yra proporcingos ir būtinos projekto įgyvendinimui;
- yra naudojamos tik siekiant projekto tikslo ir numatyto (-ų) rezultato (-ų), laikantis ekonomiškumo, taupumo ir efektyvumo principų;
- jas galima identifikuoti ir patikrinti, išlaidos yra tinkamai apskaitomos bendroje projekto vykdytojo apskaitoje pagal taikytinus apskaitos standartus ir visuotinai pripažįstamus apskaitos principus;
- atitinka taikytinų mokesčių ir socialinę sritį reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus.

Išlaidų eilutės įtraukimas į Fondo operatoriaus patvirtintą projekto biudžetą negali būti laikomas automatine jo tinkamumo sąlyga. Kad patirtos išlaidos būtų laikomos tinkamomis, jos turi atitikti visus kitus tinkamumo kriterijus, ir jos turi būti patvirtintos sąskaita faktūra arba kitu lygiavertės įrodomosios vertės apskaitos dokumentu.

Laikoma, kad išlaidos yra patirtos, kai yra sudaryta sutartis ir (arba) išrašyta sąskaita, sąskaita arba sutartis yra apmokėta prekės pristatytos, paslaugos suteiktos arba darbai atlikti. Laikoma, kad išlaidos yra patirtos tuo momentu, kai įvykdoma paskutinė iš šių trijų sąlygų. Projekto vykdytojas privalo turėti tinkamus dokumentus visų trijų sąlygų įvykdymui pagrįsti. Išimtiniais atvejais išlaidos, kurioms sąskaita buvo išrašyta paskutinį išlaidų tinkamumo finansuoti laikotarpio mėnesį, taip pat laikomos tinkamomis, jei projekto išlaidas pagrindžianti sąskaita apmokama per 30 dienų nuo išlaidų tinkamumo finansuoti laikotarpio pabaigos.

Projekto įgyvendinimo metu įsigytos naujos ar naudotos įrangos nusidėvėjimas ir netiesioginės išlaidos laikomos patirtomis tuo metu, kai jos yra užfiksuojamos projekto vykdytojo ir (arba) partnerių apskaitose.

Vidaus apskaitos principai ir procedūros turi leisti aiškiai susieti projekto įgyvendinimo metu deklaruotas išlaidas ir įplaukas su atitinkamais apskaitos įrašais ir juos pagrindžiančiais dokumentais.

Projekto vykdytojo ir partnerio buhalterinėje apskaitoje projekto išlaidos turi būti aiškiai atskirtos nuo kitų išlaidų.

Tiesioginės išlaidos

Tiesioginės projekto išlaidos – tai išlaidos, kurias projekto vykdytojas ir (arba) projekto partneris, vadovaudamiesi savo apskaitos principais ir įprastinėmis vidaus taisyklėmis, identifikuoja kaip tiesiogiai su projekto įgyvendinimu susijusias konkrečias išlaidas, kurias galima tiesiogiai apskaityti kaip projekto išlaidas. Toliau pateiktos tiesioginės išlaidos yra tinkamos, jeigu jos atitinka ankstesniame skyriuje nustatytus kriterijus:

- projekto darbuotojų atlyginimų išlaidos (susijusios su darbo sutartimis, pagal civilinę teisę sudarytomis sutartimis, sutartimis su komandoje dirbančiais laisvai samdomais specialistais, savanoriškos veiklos vykdymo sutartimis), įskaitant faktinius darbo užmokesčius ir socialinio draudimo įmokas, jeigu jos apskaičiuotos ir patirtos remiantis įprasta projekto vykdytojo ir partnerio (-ių) darbo užmokesčio apskaičiavimo tvarka;
- projekto veiklose dalyvaujančių projekto darbuotojų ir savanorių kelionių, nakvynės ir dienpinigių išlaidos, jeigu jos apskaičiuotos ir patirtos remiantis įprasta projekto vykdytojo ir partnerio (-ių) kelionių išlaidų apmokėjimo praktika;
- naujos arba naudotos įrangos nusidėvėjimo išlaidos, jeigu įrangos nusidėvėjimas skaičiuojamas vadovaujantis visuotinai pripažintais apskaitos principais, galiojančiais projekto vykdytojui, ir taikomais tos pačios rūšies įrangai. Tinkamomis išlaidomis bus pripažinta tik nusidėvėjimo dalis, patirta per projekto įgyvendinimo laikotarpį, ir tik ta dalimi, kuria įranga buvo faktiškai naudojama projekto įgyvendinimo reikmėms. Įranga turėtų būti naudojama projekto reikmėms mažiausiai penkerius metus po projekto įgyvendinimo pabaigos, išskyrus tuos atvejus, kai Fondo operatorius ir projekto vykdytojas Projekto įgyvendinimo sutartyje sutaria kitaip;
- priemonių ir prekių įsigijimo išlaidos, jeigu priemonės ir medžiagos yra identifikuotos ir priskirtos projektui;
- išlaidos, patirtos vykdant kitas sutartis, kurias Projekto vykdytojas ar partneris (-iai) sudaro siekdamas įgyvendinti projekto veiklas, jeigu šių sutarčių sudarymas atitinka taikytinas viešųjų pirkimų taisykles ar Projekto vykdytojo ir partnerio (ių) vidines pirkimo taisykles, ir
- išlaidos, tiesiogiai kylančios iš prievolių, atsirandančių dėl projekto įgyvendinimo, kiekvienam projektui nustatytų sutartyje (pvz., informacijos platinimui, veiklos vertinimui, auditui, vertimui, mokesčiui už autorių teises).

Jeigu Fondo operatorius nustato, kad įranga yra integrali ir būtina numatytiems projekto rezultatams pasiekti, visa įrangos įsigijimo kaina gali būti pripažinta tinkama. Tokiu atveju, projekto vykdytojas:

- mažiausiai penkerius metus po projekto įgyvendinimo išlaiko nuosavybės teisę į įrangą ir toliau naudoja įrangą bendriesiems projekto tikslams siekti per nurodytą laikotarpį;
- tinkamai apdraudžia įrangą nuo nuostolių, tokių kaip gaisras, vagystė ar nuo kitų paprastai draustinių įvykių projekto įgyvendinimo laikotarpiu bei mažiausiai penkerius metus po projekto įgyvendinimo ir
- mažiausiai penkerius metus po projekto įgyvendinimo skiria lėšų įrangos priežiūrai.

Konkrečios šio reikalavimo įgyvendinimo priemonės nustatomos projekto įgyvendinimo sutartyje.

Netiesioginės išlaidos

Netiesioginės išlaidos yra visos tinkamos išlaidos, kurių projekto vykdytojas / projekto partneris negali tiesiogiai priskirti projektui, bet jo apskaitos sistema šias išlaidas gali identifikuoti ir pateisinti kaip patirtas ir susijusias su projekto įgyvendinimo veiklomis. Netiesioginės išlaidos negali apimti tinkamų tiesioginių išlaidų. Netiesioginės projekto išlaidos turi sudaryti atitinkamą visų projekto vykdytojo arba projekto partnerio tiesioginių projekto įgyvendinimo išlaidų dalį.

Netiesioginės išlaidos, patirtos įgyvendinant projektą, finansuojamos remiantis nustatytosios sumos principu, tačiau bendra jų suma neturi viršyti 15 % tinkamų projekto darbuotojų atlyginimo ir savanoriško darbo išlaidų sumos. Projekto įgyvendinimo metu netiesioginių išlaidų pagrindimo ir išlaidų apmokėjimo įrodymo dokumentais pagrįsti nereikia, bet tie dokumentai privalo būti įtraukti į projekto vykdytojo apskaitą. Netiesioginių išlaidų dydis taikomas visai partnerystei, tačiau kiekvienai partnerei organizacijai jis gali būti skirtingas.

Projekto vykdytojai turi sugebėti įrodyti, kad netiesioginės projekto išlaidos yra proporcingos jų organizacijos bendroms administracinėms išlaidoms.

Jeigu projekto vykdytojo partneriai yra tarptautinės organizacijos arba įstaigos ar agentūros, netiesioginės išlaidos gali būti identifikuojamos vadovaujantis galiojančiomis tokios organizacijos taisyklėmis.

3.3.3. NETINKAMOS IŠLAIDOS

Tinkamomis nelaikomos toliau išvardytos išlaidos:

- su projekto paraiškos rengimu susijusios išlaidos;
- naujai statomų pastatų, patalpų ir pan. statybos darbų išlaidos;
- skolos sąnaudos, skolos palūkanos, skolų aptarnavimo mokesčiai ir delspinigiai;
- finansinių operacijų mokesčiai ir kitos grynai finansinės išlaidos, išskyrus išlaidas, susijusias su sąskaitomis, jei tokias turėti reikalauja Fondo operatorius;
- išlaidos, susijusios su žemės arba nekilnojamojo turto pirkimu;
- nuostolių arba galimų būsimų įsipareigojimų padengimas;
- nuostoliai dėl valiutų keitimo;
- grąžintinas ir susigrąžintas PVM;
- išlaidos, pakartotinai kompensuotos ar padengtos iš kitų šaltinių;
- baudos, nuobaudos ir bylinėjimosi išlaidos, išskyrus tuos atvejus, kai jos yra būtinos siekiant projekto tikslų;
- perdėtos arba neapgalvotos išlaidos;
- išlaidos, kurios neatitinka nuostatų dėl išlaidų tinkamumo.

3.3.4. PRIDĖTINĖS VERTĖS MOKESTIS

Pridėtinės vertės mokestis (toliau – PVM) yra tinkamos finansuoti išlaidos, jei pareiškėjas ir (arba) projekto partneris (-iai), remdamiesi Lietuvos Respublikos ir (arba) valstybės donorės įstatymais, kitais teisės aktais, negali jo susigrąžinti arba atskaityti. Pareiškėjai turi atkreipti dėmesį į šią taisyklę, rengdami projektų biudžetus ir įtraukti tik tas PVM išlaidas, kurių negrąžina valstybė.

3.3.5. VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ TAISYKLĖS

Įgyvendinant projektus visais lygmenimis privaloma laikytis nacionalinės ir Europos Sąjungos teisės reikalavimų viešųjų pirkimų srityje. Projekto vykdytojas ir partneris (-iai) pirkimus, įgyvendindamas projektą, turi atlikti vadovaudamasis Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymu. Jei projekto vykdytojas ir/arba partneris (-iai) nėra perkančiosios organizacijos, tuomet pirkimai yra atliekami remiantis įprastine organizacijos praktika ir (arba) vidinėmis organizacijų pirkimų taisyklėmis. Projekto partneriai, kurie yra juridiniai asmenys, registruoti valstybėje donorėje, pirkimus projekte vykdo atitinkamai vadovaudamiesi tos valstybės donorės teisės aktų nuostatomis. Įtraukti partnerį (-ius) į projektą, siekiant išvengti viešųjų pirkimų, yra neleistina.

Nepaisant to, kad paprastai NVO nėra taikomos nacionalinės teisės nuostatos dėl viešųjų pirkimų, bet kokios pirkimų procedūros, susijusios su sumomis, viršijančiomis ES pirkimų ribines vertes, yra vykdomos pagal atitinkamus viešųjų pirkimų teisės aktus, neatsižvelgiant į minėtų nuostatų netaikymą.

Kai įgyvendinant projektus sudaromos sutartys nesiekia viešiesiems pirkimams nustatytų nacionalinių ar ES ribinių verčių arba sutarčių nereguliuoja taikytini viešųjų pirkimų įstatymai, sudarant šias sutartis (ir atliekant procedūras iki sutarčių sudarymo) ir nustatant šių sutarčių sąlygas, būtina vadovautis geriausia ekonomine

praktika, įskaitant atskaitomybę, sudaryti sąlygas visiškai ir sąžiningai potencialių tiekėjų konkurencijai – pavyzdžiui, lyginant kainas, užtikrinti veiksmingą ir optimalų APF programos Lietuvoje išteklių panaudojimą. Siekiant šio tikslo, jeigu Lietuvos Respublikos įstatymai nenustato griežtesnių procedūrų, vykdydamas pirkimą, kurio vertė viršija 5.000 EUR, bet yra mažesnė negu atitinkama Europos Sąjungos nustatyta ribinė vertė (139.000 EUR), projekto vykdytojas ir partneris (-iai) pakviečia bent tris prekių tiekėjus / paslaugų teikėjus pateikti pasiūlymus.

Sudarant ir vykdant pirkimų sutartis vadovaujamosi aukščiausiais etikos standartais. Projekto vykdytojas ir partneris (-iai), siekdamas užkirsti kelią neteisėtai ar korupcinei veiklai, imasi tinkamų ir veiksmingų priemonių. Nepriimtini jokie pasiūlymai, dovanos, mokėjimai ar bet kokia kita nauda, kurie galėtų, tiesiogiai ar netiesiogiai, būti palaikyti neteisėta ar korupcine veika, pavyzdžiui, paskatinimas ar atlygis už pirkimo sutarčių sudarymą ar vykdymą.

4. PARAIŠKŲ TEIKIMAS, VERTINIMAS IR ATRANKOS PROCEDŪROS

Visus kvietimo teikti paraiškas dokumentus galima rasti čia: <https://apf.lt/>

Kvietimo teikti iš anksto numatyto projekto paraiškas dokumentus sudaro:

- Kvietimo teikti paraiškas iš anksto numatytam projektui tekstas (pdf)
- Gairės pareiškėjams, teikiantiems paraiškas iš anksto numatytam projektui (pdf)
- Paraiškų formos:
 - 1 etapas. Projektų koncepcijos paraiškas iš anksto numatytam projektui (*Word*)
 - 2 etapas. Išsami projekto paraiška iš anksto numatytam projektui (*Word*)
- Projekto biudžetas_2 etapas (*Excel*)
- Pareiškėjo deklaracija (*Word*)
- Partnerio deklaracija (*Word*)

4.1 PARAIŠKŲ TEIKIMAS, VERTINIMAS IR ATRANKA

Paraiškų teikimo procesą sudaro 2 etapai: pirmojo etapo metu nešališki vertintojai vertins pareiškėjų parengtas ir pateiktas projekto koncepcijos paraiškas. Vadovaudamasis šiuo vertinimu, Atrankos komitetas į antrąjį paraiškų teikimo etapą (išsamių projekto paraiškų rengimą ir teikimą) atrinks daugiausia balų surinkusias paraiškas.

KVIETIMO TEIKTI PARAIŠKAS IŠ ANKSTO NUMATYTAM PROJEKTUI PRELIMINARŪS TERMINAI

Etapai	Procedūros ir terminai	Terminai
I etapas	Kvietimo teikti paraiškas paskelbimas	2021 m. kovas
	Potencialių pareiškėjų konsultavimas	2021 m. kovas - gegužė
	Projekto koncepcijos paraiškų pateikimo terminas	2021 m. gegužės 24 d.
	Gautų koncepcijų paraiškų administracinis ir tinkamumo vertinimas	2021 m. gegužė – birželis
	Koncepcijų kokybės vertinimas (vertintojai)	2021 m. birželis
	Atrankos komiteto posėdis	2021 m. birželis
	Fondo operatoriaus valdybos sprendimas	2021 m. birželis
II etapas	Preliminarus išsamių projekto paraiškų pateikimo terminas	2021 m. rugpjūčio 27 d. (preliminariai)
	Gautų išsamių paraiškų administracinis ir tinkamumo vertinimas	2021 m. rugpjūtis - rugsėjis
	Projektų kokybės vertinimas (vertintojai)	2021 m. rugsėjis

	Atrankos komiteto posėdis	2021 m. rugsėjis
	Fondo operatoriaus valdybos sprendimas	2021 m. rugsėjis

4.2 1 ETAPAS. PROJEKTO KONCEPCIJOS PARAIŠKA

Projekto koncepcijos paraiškos rengimas

Vadovaudamiesi paraiškos formoje pateiktomis instrukcijomis, pareiškėjai užpildo ir pateikia projekto koncepcijos paraišką. Joje pareiškėjai turi nurodyti projekto pavadinimą, trumpą situacijos analizę (apžvelgta, išanalizuota ir įvertinta bendra šalies arba konkretaus regiono ar konkrečios aplinkos situacija, susijusi su žmogaus teisių diskursu), tikslus ir uždavinius (konkretūs komunikacijos kampanijos tikslai ir uždaviniai, susiję su trumpalaikie ir ilgalaikie naudomis), tikslią auditoriją, strategiją (trumpalaikio ir ilgalaikio komunikacijos kampanijos poveikio strateginiai žingsniai), taktiką (kokiais būdais bus pasiekta poveikio tikslinei auditorijai), pasirinkta(-os) žiniasklaidos priemonė(-ės), preliminarų veiksmų grafiką ir preliminarų biudžetą. Papildomai pareiškėjai turi pateikti Pareiškėjo deklaraciją bei Partnerio deklaraciją (-as).

Projekto koncepcijos paraiškos teikimas

Užpildytą projekto koncepcijos paraišką sudaro:

- Elektroniniu sertifikuotu parašu pasirašyta užpildyta projekto koncepcijos paraiška arba užpildytos, pasirašytos, antspauduotos (jei taikytina) projekto koncepcijos paraiškos skenuota kopija *pdf* formatu;
- Koncepcijos paraiška *Word* formatu;
- Elektroniniu sertifikuotu parašu pasirašyta Pareiškėjo deklaracija arba pasirašytos ir antspauduotos (jei taikytina) Pareiškėjo deklaracijos skenuota kopija;
- Elektroniniu sertifikuotu parašu pasirašyta Partnerio deklaracija arba pasirašytos ir antspauduotos (jei taikytina) Partnerio deklaracijos skenuota kopija.

Jeigu paraišką pasirašo ne organizacijos vadovas, kartu su paraiška turi būti pateiktas elektroniniu sertifikuotu parašu pasirašytas įgaliojimas pasirašyti paraišką arba pasirašyta ir antspauduota (jei taikytina) įgaliojimo pasirašyti paraišką skenuota kopija.

Paraiškos teikiamos tik elektroniniu formatu ir siunčiamos el. pašto adresu projektai@apf.lt (šis el. paštas skirtas tik teikiamoms paraiškoms gauti, todėl nebus tikrinamas prieš projekto paraiškų pateikimo terminą. Jeigu organizacijų atstovams kyla klausimų, susijusių su kvietimu teikti paraiškas, jie gali susisiekti su Fondo operatoriumi el. pašto adresu info@apf.lt arba informacijos ieškoti skyriuje DUK adresu <https://apf.lt>).

Projekto koncepcijos paraiškos turi būti atsiųstos el. pašto adresu projektai@apf.lt iki **2021 m. gegužės 24 d. 23:59 val. Lietuvos laiku**.

Pasibaigus terminui į minėtą el. paštą atsiųstos paraiškos bus atmestos. El. laiško su užpildyta paraiška ir kitais būtiniais priedais gavimo data ir laikas bus nustatomi remiantis Fondo operatoriaus serverio įrašais, neatsižvelgiant į el. laiško išsiuntimo datą bei laiką ir į siunčiančiojo serverio užfiksuotą išsiuntimo datą ir laiką. Fondo operatorius neprisiima atsakomybės už jokiais el. paštu pavėluotai gautas paraiškas (pvz., dėl siunčiamų didelės apimties priedų ir serverio apkrovos ar tinklo trikdžių ir pan.). Todėl pareiškėjams rekomenduojama neatidėti paraiškos teikimo iki paskutinės dienos.

Pareiškėjai gaus automatinį atsakymo pranešimą, kuriuo bus patvirtinta, kad jų el. laiškas gautas. Jeigu praėjus 2 valandoms po paraiškos išsiuntimo, Pareiškėjas negauna automatinio atsakymo pranešimo (nei į savo el. pašto dėžutę, nei į nepageidaujamų el. laiškų dėžutę), jis turėtų susisiekti su Fondo operatoriumi tel. +370 5 2685511 (darbo valandomis), kad pastarasis galėtų patikrinti paraiškos statusą. Kitokia forma ar

būdu pateiktos paraiškos (pvz., faksu, įprastiniu paštu, pristatytos į biurą ir t.t.) ar paraiškos, atsiųstos kitu el. pašto adresu, bus atmestos.

Projekto koncepcijos administraciniai ir tinkamumo kriterijai

Gavęs projekto koncepcijos paraišką, Fondo operatorius atliks pirminį administracinį jos tinkamumo patikrinimą, vadovaudamasis paraiškos formoje ir Pareiškėjo deklaracijoje pateikta informacija apie atitiktį administraciniams kriterijams.

ADMINISTRACINIAI IR TINKAMUMO KRITERIJAI	Taip/Ne
Žemiau pateikti atmetimo kriterijai (jeigu paraiška neatitinka nors vieno žemiau išvardytų kriterijų, ji automatiškai atmetama)	
Paraiška pateikta laikantis nurodymų (užpildyta lietuvių kalba, atsiųsta nurodytu el. pašto adresu, pridėta elektroniniu sertifikuotu parašu pasirašyta arba pasirašyta ir skenuota kopija).	
Paraiška pateikta per nurodytą terminą.	
Organizacija nėra skolinga po galutinio teismo sprendimo dėl 2009–2014 m. NVO programos Lietuvoje.	
Projekto trukmė yra 24 mėn.	
Prašoma finansavimo suma yra iki 200 000 EUR	
Pareiškėjas yra įsiregistravęs Juridinių asmenų registre kaip NVO iki paraiškos pateikimo dienos.	
Projekto koncepcijos paraiška yra vienintelė paraiška, kurią pateikia tas pats pareiškėjas.	
Jeigu reikia, pareiškėjas gali būti paprašytas pateikti trūkstamą informaciją žemiau išvardytiems kriterijams pagrįsti	
Kartu su paraiška pateikti visi reikalingi priedai ir dokumentai Fondo operatoriaus nurodytu formatu.	
Paraišką pasirašė NVO vadovas arba kitas įgaliotas asmuo (šiuo atveju pridedamas įgaliojimą patvirtinantis dokumentas).	
Pateikta pasirašyta ir antspauduota (atitinkamais atvejais) Pareiškėjo deklaracija.	
Pateikta pasirašyta ir antspauduota Partnerio deklaracija (kiekvieno partnerio atskirai).	

Trūkstant tam tikrų paraiškos dalių (dokumentų ar informacijos), kurios gali būti papildytos pagal pirmiau nurodytus kriterijus, pareiškėjų bus prašoma jas pateikti per tris (3) darbo dienas. Kvietimas pateikti trūkstamas paraiškos dalis pareiškėjui bus išsiųstas el. pašto adresu, kurį jis pateikė paraiškos formoje (kontaktinio asmens el. pašto adresas). Jeigu paraiška neatitinka vieno iš kriterijų, ji bus atmesta kaip netinkama.

Atlikus administracinės atitikties ir tinkamumo patikrinimus, pareiškėjams bus pranešta, kad jų projekto koncepcijos paraiškos buvo atmestos ir nebus toliau vertinamos. Pareiškėjai, kurių projektų paraiškos įvertintos kaip netinkamos, per penkias (5) darbo dienas galės pateikti apeliaciją dėl tinkamumo sprendimo. Apeliacijas nagrinės Apeliacinis komitetas. Komiteto sprendimas yra galutinis. Apeliacijos gali būti teikiamos el. pašto adresu info@apf.lt.

Projekto koncepcijos paraiškos vertinimas

Du nešališki vertintojai vertins administracinės atitikties ir tinkamumo vertinimą praėjusių projektų koncepcijų paraiškų kokybę. Jeigu dviejų vertintojų skirti balai skiriasi daugiau nei 30 %, projektą nepriklausomai vertins trečias vertintojas. Tokiais atvejais iš dviejų arčiausiai esančių įvertinimų vedamas balų vidurkis bus naudojamas projekto koncepcijos paraiškoms reitinguoti.

Įvertinus visų paraiškų kokybę, Fondo operatorius, remdamasis gautais balais, parengs paraiškų reitinguotą sąrašą. Šį sąrašą išnagrinės Atrankos komitetas, rekomenduosiantis Fondo operatoriumi, kurias projektų koncepcijų paraiškas įtraukti į antrąjį paraiškų teikimo etapą.

Pagrįstais atvejais Atrankos komitetas, remdamasis skaidriais kriterijais, gali keisti projektų koncepcijų paraiškų reitingavimą.

Remdamasis Atrankos komiteto rekomendacijomis, Fondo operatorius turi nuspręsti, kurios paraiškos turi būti toliau plėtojamos. Per du mėnesius po to, kai bus paskelbtos atrinktos projektų koncepcijų paraiškos, atrinkti pareiškėjai turės pateikti išsamias projektų paraiškas.

Iš anksto numatyto projekto koncepcijų paraiškų vertinimo kriterijai (didžiausias bendras balų skaičius – 100)

Kriterijus	Kriterijaus aprašas	Įvertis (balai)
Projekto idėjos pagrindimas ir aktualumas tikslinėms grupėms	<i>Kiek aiškiai įvardyta iššūkis/problema? Kiek aiškiai apibrėžtos tikslinės grupės ir atsižvelgta į jų specifiką? Kiek siūloma projekto idėja yra tinkama ir pritaikyta tikslinėms grupėms?</i>	25
Projekto tikslo ir idėjos atitiktis siekiamam poveikiui	<i>Kiek aiškiai ir tinkamai įvardytas siekiamas poveikis? Kiek pasirinkta projekto idėja yra tinkama norimam poveikiui pasiekti? Kiek numatytų veiklų apimtis yra tinkama norimam poveikiui pasiekti?</i>	20
Projekto koncepcijos atitiktis APF programos tikslui ir numatyta poveikio sričiai	<i>Kiek projektas prisideda siekiant APF programos bendrųjų tikslų ir numatyto poveikio?</i>	15
Siūlomos veiklos ir metodų adekvatumas ir įgyvendinamumas siekiant numatytų rezultatų	<i>Kiek numatytos veiklos, metodai ir kanalai (įskaitant žiniasklaidos priemones) adekvatūs numatytiems poveikio ir veiklos rezultatų rodikliams pasiekti? Kiek projekto veiklos/metodai yra įgyvendinami ir tinkami numatytiems projekto rezultatams pasiekti? Ar projektas įtraukia partnerius numatytam rezultatų pasiekimui užtikrinti?</i>	25
Pareiškėjo (ir partnerių) pajėgumas, reikalingas siūlomai idėjai įgyvendinti	<i>Kiek įvardytos atsakomybės adekvačios numatytoms veikloms įgyvendinti? Kiek projekto pareiškėjo (ir partnerio) komanda yra pajėgi optimaliai įgyvendinti siūlomą projekto idėją?</i>	10
Finansinis veiksmingumas	<i>Kiek siūlomos projekto idėjos koncepcijos vertė atitinka kuriamą naudą? Ar įmanoma pasiekti projekto tikslą už numatytas lėšas?</i>	5
		100

Atrankos komitetas aptars **mažiausiai 60 balų per kokybės vertinimą surinkusias projektų paraiškas**.

Pranešimas apie atranką

Pranešimas pareiškėjams, kurių projekto paraiška bus atrinkta į antrą paraiškų teikimo etapą, bus atsiųstas el. laišku į el. pašto adresą, kurį jie nurodė paraiškos formoje po to, kai Fondo operatorius priims galutinį sprendimą (ne vėliau kaip per 5 d.d.). Galutiniai atrankos rezultatai bus paskelbti Programos interneto svetainėje <https://apf.lt/>.

4.3. 2 ETAPAS. IŠSAMI PROJEKTO PARAIŠKA

Pareiškėjai, pakviesti teikti išsamias projekto paraiškas antrame paraiškų teikimo proceso etape, rengs ir pildys išsamią projekto paraiškos formą. Išsami projekto paraiška turi būti grindžiama projekto koncepcijos paraiška, pateikta per pirmąjį paraiškų teikimo etapą. Antrajame etape projekto koncepcijos paraiškos dalys, tokios kaip projekto idėja (komunikacinės kampanijos modelis), negali būti keičiamos, nebent išplečiamos Fondo operatoriumi pateikus konkrečias keitimo, plėtimo ar tobulinimo rekomendacijas⁹.

Partneriai gali būti keičiami tik išskirtiniais atvejais. Tuo atveju, kai pokyčiai neišvengiami dėl objektyvių priežasčių, partneris turi būti keičiamas panašaus pobūdžio ir panašių charakteristikų partneriu. Keitimo priežastis reikia nurodyti ir pagrįsti paraiškos formoje. Tačiau partnerystės plėtra yra sveikintina (pavyzdžiui, jeigu pareiškėjas nespėjo sukurti partnerystės prieš pateikdamas projekto koncepcijos paraišką, tai gali padaryti antrajame etape).

Antrojo etapo ir paraiškų teikimo proceso terminas

Užpildytą antrojo paraiškų teikimo etapo paraišką sudaro:

- Elektroniniu sertifikuotu parašu pasirašyta užpildyta išsami projekto paraiška *pdf* formatu arba užpildytos, pasirašytos, antspauduotos (jei taikytina) išsamios projekto paraiškos skenuota kopija *pdf* formatu;
- Išsami projekto paraiška *Word* formatu;
- Elektroniniu sertifikuotu parašu pasirašyta Pareiškėjo deklaracija arba pasirašytos ir antspauduotos (jei taikytina) Pareiškėjo deklaracijos skenuota kopija;
- Elektroniniu sertifikuotu parašu pasirašyta Partnerio deklaracija arba pasirašytos ir antspauduotos (jei taikytina) Partnerio deklaracijos skenuota kopija.

Jeigu paraišką pasirašo ne organizacijos vadovas, kartu su paraiška turi būti pateiktas elektroniniu sertifikuotu parašu pasirašytas įgaliojimas pasirašyti paraišką arba pasirašyta ir antspauduota (jei taikytina) įgaliojimo pasirašyti paraišką skenuota kopija.

Fondo operatorius, jei reikia, pasilieka teisę reikalauti papildomos informacijos ar dokumentų viso vertinimo proceso metu.

Išsamių projekto paraiškų pateikimo terminas – **mažiausiai 2 mėnesiai po atrinktų projektų koncepcijų paraiškų sąrašų paskelbimo datos**. Paraiškos teikiamos tik elektroniniu formatu ir siunčiamos šiuo el. pašto adresu projektai@apf.lt.

⁹ Atsižvelgiant į COVID-19 infekcijos protrūkio situaciją ir galimas pasekmes, projekto idėjos įgyvendinimo būdas gali būti koreguojamas, jeigu dėl COVID-19 infekcijos protrūkio įvestų apribojimų neįmanoma įgyvendinti projekto kaip planuota.

Jeigu organizacijų atstovams kyla klausimų, susijusių su kvietimu teikti paraiškas, APF ir kt., jie gali susisiekti su Fondo operatoriumi el. pašto adresu info@apf.lt arba informacijos ieškoti DUK skiltyje adresu <https://apf.lt>).

Paraiškos turi būti atsiųstos el. pašto adresu projektai@apf.lt iki termino, nurodyto kvietime dalyvauti antrajame paraiškų teikimo etape. Šiuos kvietimus gaus visi pareiškėjai, kurių projektų koncepcijų paraiškos bus atrinktos į antrąjį etapą.

Pasibaigus terminui į minėtą el. paštą atsiųstos paraiškos bus atmestos. El. laiško su užpildyta forma ir kitais būtiniais priedais gavimo data ir laikas bus nustatomi remiantis Fondo operatoriaus serverio įrašais, neatsižvelgiant į el. laiško išsiuntimo datą bei laiką ir į siunčiančiojo serverio užfiksuotą išsiuntimo datą ir laiką. Fondo operatorius neprisiima atsakomybės už jokiais el. paštu pavėluotai gautas paraiškas (pvz., dėl siunčiamų didelės apimties priedų ir serverio apkrovos ar tinklo trikdžių ir pan.). Todėl Pareiškėjams rekomenduojama neatidėti paraiškos teikimo iki paskutinės dienos.

Pareiškėjai gaus automatinį atsakymo pranešimą, kuriuo patvirtinama, kad jų el. laiškas gautas. Jeigu praėjus 2 valandoms po paraiškos išsiuntimo, Pareiškėjas negauna automatinio atsakymo pranešimo (nei į savo el. pašto dėžutę, nei į nepageidaujamų el. laiškų dėžutę), jis turėtų susisiekti su Fondo operatoriumi tel. +370 5 2685511 (darbo valandomis), kad pastarasis galėtų patikrinti paraiškos statusą. Kitokia forma ar būdu pateiktos paraiškos (pvz., faksu, įprastiniu paštu, pristatytos į biurą ir t.t.) ar paraiškos, atsiųstos kitu el. pašto adresu, bus atmestos.

Išsamių projektų paraiškų vertinimo procedūra ir kriterijai

Fondo operatorius atliks paraiškos tinkamumo patikrinimą, vadovaudamasis administraciniais ir tinkamumo atitikties kriterijais. Fondo operatorius gali paprašyti papildomos informacijos dėl atitikties tinkamumo kriterijams pagrindimo.

ADMINISTRACINIAI IR TINKAMUMO KRITERIJAI	Taip/Ne
Žemiau pateikti atmetimo kriterijai: jeigu paraiška neatitinka nors vieno žemiau išvardytų kriterijų, ji automatiškai atmetama	
Pateikta projekto paraiška buvo atrinkta pirmajame paraiškos teikimo proceso etape tolimesnei plėtrai.	
Paraiška pateikta laikantis nurodymų (užpildyta lietuvių kalba, atsiųsta nurodytu el. pašto adresu, pridėta el. parašu pasirašyta arba pasirašyta ir skenuota kopija).	
Paraiška pateikta per nurodytą terminą.	
Projekto trukmė yra 24 mėn.	
Prašoma finansavimo suma yra iki 200 000 EUR	
Pareiškėjas atitinka Pareiškėjo tinkamumo kriterijus, kaip nurodyta Gairėse pareiškėjams.	
Pareiškėjas yra juridinis asmuo, registruotas Lietuvos Respublikoje ne mažiau kaip metus.	
Partneris (-iai) atitinka Partnerio tinkamumo kriterijus, kaip nurodyta Gairėse pareiškėjams.	
Jeigu reikia, pareiškėjas gali būti paprašytas pateikti trūkstamą informaciją žemiau išvardytiems kriterijams pagrįsti	

Kartu su paraiška pateikti visi reikalingi priedai ir dokumentai Fondo operatoriaus nurodytu formatu.	
Paraišką pasirašė NVO vadovas arba kitas įgaliotas asmuo (šiuo atveju pridedamas įgaliojimą patvirtinantis dokumentas).	
Pateikta pasirašyta ir antspauduota Pareiškėjo atitikties deklaracija.	
Pateikta pasirašyta ir antspauduota Partnerio atitikties deklaracija (kiekvieno partnerio atskirai).	

Trūkstant tam tikrų paraiškos dalių (dokumentų ar informacijos), kurios gali būti papildytos pagal pirmiau nurodytus kriterijus, pareiškėjų bus prašoma jas pateikti per tris (3) darbo dienas. Kvietimas pateikti trūkstamas paraiškos dalis pareiškėjui bus išsiųstas el. pašto adresu, kurį jis pateikė paraiškos formoje (kontaktinio asmens el. pašto adresus). Jeigu paraiška neatitinka vieno iš kriterijų, ji bus atmesta kaip netinkama.

Atlikus administracinės atitikties ir tinkamumo vertinimą, netinkamiems pareiškėjams ar pareiškėjams, kurių projekto paraiškos įvertintos kaip netinkamos, bus pranešta, kad jų paraiškos buvo atmetos ir nebus toliau vertinamos. Netinkami pareiškėjai / pareiškėjai, kurių projektų paraiškos įvertintos kaip netinkamos, turės penkias (5) darbo dienas pateikti apeliaciją dėl tinkamumo sprendimo. Apeliacijas nagrinės Apeliacinis komitetas. Komiteto sprendimas yra galutinis. Apeliacijos gali būti teikiamos el. pašto adresu info@apf.lt.

Išsamios projekto paraiškos vertinimas

Visas projektų paraiškas, praėjusias administracinės atitikties ir tinkamumo vertinimą, vertins du nešališki vertintojai, vadovaudamiesi toliau pateiktais kriterijais. Jeigu dviejų vertintojų skirti balai skiriasi daugiau nei 30 %, projekto paraišką nepriklausomai vertins trečias vertintojas. Tokiais atvejais iš dviejų arčiausiai esančių įvertinimų vedamas balų vidurkis bus naudojamas projektams reitinguoti.

Atlikus visų projektų paraiškų vertinimą, Fondo operatorius, remdamasis gautais balais, parengs visų projektų paraiškų reitingų sąrašą. Siūlomus reitingų sąrašą nagrinės Atrankos komitetas, rekomenduosiantis Fondo operatoriumi, kuriai projekto paraiškai skirti finansavimą.

Pagrįstais atvejais Atrankos komitetas, remdamasis skaidriais kriterijais, gali keisti projekto paraiškų reitingavimą. Galutinį sprendimą dėl projektų finansavimo priima Fondo operatorius.

Iš anksto numatyto projekto išsamių paraiškų vertinimo kriterijai (didžiausias bendras balų skaičius – 100)

Nr.	Kriterijus	Aprašas	Įvertis (balai)
1.	Projekto atitiktis ir svarba	Atmetimo kriterijus: jeigu balas mažesnis nei 10, projektas automatiškai atmetamas	
1.1.	Projekto atitiktis APF programos tikslams, siekiamiems poveikio ir veiklos rezultatams	Kiek projektas prisideda siekiant poveikio rezultato „Didesnė parama žmogaus teisėms“ ir APF programos veiklos rezultatų?	10
1.2.	Projekto atitiktis nagrinėjamai problemai/iššūkiui	Kiek pasirinktos tikslinės grupės yra susijusios su nagrinėjama problema / iššūkiu? Kiek projektas prisideda prie nustatytos problemos/iššūkio sprendimo?	15

1.3.	Ilgalaikis projekto poveikis tikslinei grupei ir (arba) platesniajai visuomenei	<i>Kiek projektas prisideda prie tikslinės grupės, išreiškiančios palankią nuomonę žmogaus teisių atžvilgiu, dalies padidėjimo? Kiek projekto poveikis tikslinei grupei ir (arba) platesniajai visuomenei yra tvarus, t. y. išlieka ir pasibaigus projektui?</i>	15
2.	Projekto įgyvendinimo kokybė	Atmetimo kriterijus: jeigu balas mažesnis nei 10, projektas automatiškai atmetamas	
2.1.	Projekto tikslo ir uždavinių, veiklų, rezultatų suderinamumas (projekto vidinė logika)	<i>Kiek projekto tikslas ir uždaviniai, veiklos ir numatyti rezultatai yra logiškai tarpusavyje susiję? Kokiu mastu suplanuotos veiklos ir metodai leidžia pasiekti numatytų veiklos ir poveikio rezultatų?</i>	15
2.2.	Siūlomų veiklų įgyvendinamumas ir adekvatumas	<i>Kiek planuojamos veiklos yra logiškos ir įgyvendinamos? Kiek projekto veiklomis atsižvelgiama į Covid-19 pandemijos sukeltus apribojimus? Kiek pasirinkti komunikacijos kanalai ir priemonės gali pasiekti tikslo grupes? Ar projektas įgyvendinamas per planuojamą laikotarpį?</i>	15
3.	Ekonominė vertė		
3.1.	Biudžeto atitiktis siūlomoms veikloms	<i>Kiek siūlomos išlaidos atitinka veiksmų planą? Ar numatytų išlaidų pakanka atitinkamoms veikloms ir jų rezultatams realizuoti? Ar numatytų išlaidų pakanka duomenų, reikalingų pradinei ir pasiektajai poveikio rezultato rodiklio reikšmei įvertinti, rinkimui ir analizei?</i>	10
3.2.	Tinkamas ir pagrįstas biudžetas	<i>Kiek išlaidų detalizavimas parodo, ką apima planuojamos išlaidos ir kokia jų vertė? Kiek numatomos išlaidos grindžiamos realistinėmis prielaidomis? Kokia dalis nurodytų išlaidų reikalinga projekto įgyvendinimui?</i>	5
4.	Projekto vykdytojų gebėjimai		
4.1.	Pareiškėjų ir partnerių organizacijų organizacinis ir finansinis pajėgumas įgyvendinti projektą	<i>Kiek projekto komandos (pagrindinių darbuotojų) patirtis atitinka siūlomą projektą? Kiek pareiškėjas (ir partneris) turi finansinių ir organizacinių pajėgumų projektui įgyvendinti? Kiek pakankami yra pareiškėjo (ir partnerio) įgūdžiai informavimo ir socialinei komunikacijos kampanijai įgyvendinti, jos stebėsenai vykdyti ir įvertinimui atlikti?</i>	10
4.2.	Rizikos valdymas	<i>Kokiu mastu nustatoma projekto įgyvendinimo rizika ir kiek ji yra tinkama? Kiek yra tinkamos nustatytos rizikos mažinimo ar šalinimo priemonės?</i>	5
			100

Atrankos komitetas aptars mažiausiai **60 balų per kokybės vertinimą surinkusias projektų paraiškas.**

Fondo operatorius neįsipareigoja skirti tokios sumos, kokios prašo pareiškėjas. Atrankos komitetas, atsižvelgdamas į vertintojų išvadas apie biudžetą, gali sumažinti prašomų lėšų sumą. Atrankos komitetas, remdamasis vertintojo išvadomis apie veiklą, kuriomis siekiama projekto tikslų, atitiktį, gali neskirti finansavimo su tikslais nesusijusioms veikloms. Galutinis veiklos planas ir biudžetas priklauso nuo Fondo operatoriaus ir pareiškėjo susitarimo.

Pranešimas apie atrankos rezultatus

Pranešimas pareiškėjams bus atsiųstas paraiškos formoje nurodytu kontaktinio asmens el. pašto adresu, ne vėliau kaip per penkias (5) darbo dienas po to, kai Fondo operatorius priims galutinį sprendimą. Atrankos rezultatai bus paskelbti Programos interneto svetainėje.

5. PROJEKTO ĮGYVENDINIMO NUOSTATOS

Priėmus galutinį sprendimą dėl projekto finansavimo, pareiškėjui bus išsiųsta pagal standartinės sutarties pavyzdį parengta Projekto įgyvendinimo sutartis. Prieš pasirašydami sutartį, Pareiškėjas ir Fondo operatorius gali sėsti prie derybų stalo, kad galutinai nustatytų projekto veiklas ir išlaidas.

5.1 PROJEKTO ĮGYVENDINIMO SUTARTIES NUOSTATOS

Gavę pranešimą apie sprendimą skirti finansavimą, pareiškėjai gali patikslinti ar nustatyti projekto pradžios datą. Fondo operatorius, siekiant veiksmingai paskirstyti Programos lėšas, sudaro projekto įgyvendinimo sutartis su visais atrinktais pareiškėjais, kurie tinkamai atsižvelgia į Atrankos komiteto ir Fondo operatoriaus pastabas dėl projektų turinio ir biudžeto.

Projekto įgyvendinimo sutartis apims toliau išvardytus aspektus:

- Didžiausią galimą finansavimo sumą. Didžiausia finansavimo suma ir jos dydis bus nustatyti sutartyje, grindžiamoje projekto biudžetu, kuriuo nurodoma planuojama išlaidų suma. Tačiau ši suma taps galutine tik įgyvendinus projektą ir pateikus galutinę projekto finansinę ataskaitą.
- Projekto tikslų įgyvendinimą. Projekto vykdytojui neįgyvendinus projekto pagal Projekto įgyvendinimo sutarties įsipareigojimus ir nuostatas, Fondo operatorius pasilieka teisę nutraukti mokėjimus arba nutraukti sutartį. APF programos indėlis gali būti sumažintas, o Fondo operatorius gali reikalauti visiškai ar iš dalies atlyginti jau išmokėtą lėšas, jei projekto vykdytojas netinkamai vykdė sutarties sąlygas.
- Projekto pakeitimus. Jei pakeitimai esminiai, turi būti parengti ir pasirašyti sutarties pakeitimai, mažesnės apimties pakeitimus gali el. paštu patvirtinti Fondo operatoriaus projektų vadovas. Jei projektą vėluojama įgyvendinti dėl objektyvių priežasčių, projekto vykdytojas gali prašyti pratęsti projektą daugiausia 1 mėn. Prašymą apsvarstys Fondo operatorius. Projekto pratęsimas negali turėti įtakos projekto biudžetui.
- Biudžeto pakeitimus. Biudžeto kategorijų pirminės sumos gali keistis, esant toliau nurodytoms sąlygoms:
 - kai pakeitimas neturi įtakos pirminei projekto paskirčiai ir
 - perkėlimus, kurių bendra suma sudaro iki 10 % bendro projekto biudžeto, bet kiekvienas perkėlimas neviršija 25% biudžeto kategorijos, iš kurios ar į kurią yra perkeliama lėšos, dydžio, galima atlikti be Fondo operatoriaus projektų vadovo sutikimo; o perkėlimams, didesniems kaip 10 % bendro projekto biudžeto arba viršijančių 25% atskiros biudžeto kategorijos, iš kurios ar į kurią yra perkeliama lėšos, projekto vykdytojas turi gauti rašytinį Fondo operatoriaus sutikimą bei turi būti pasirašytas projekto įgyvendinimo sutarties pakeitimas.

5.2 ATASKAITŲ TEIKIMAS IR MOKĖJIMAI

Projektų vykdytojams projekto įgyvendinimo laikotarpiu avansu per kelis mokėjimus iš viso gali būti pervedama iki 90% finansavimo sumos, numatytos projekto įgyvendinimo sutartyje. Likę 10% finansavimo sumos pervedama po to, kai Fondo Operatorius patvirtina galutinę projekto veiklos ir finansinę ataskaitas. Prieš atlikdamas kiekvieną mokėjimą projekto vykdytoji, Fondo operatorius turi patvirtinti tarpines veiklos ir finansines ataskaitas (išskyrus pirmąjį avansinį mokėjimą). Fondo operatorius bet kuriuo metu gali paprašyti pateikti papildomos informacijos apie projekto įgyvendinimo pažangą.

Per 10 kalendorinių dienų po projekto sutarties pasirašymo projekto vykdytojas turi pateikti **avansinio mokėjimo prašymą**. Projekto vykdytojas turi pateikti tarpines veiklos ataskaitas per 30 kalendorinių dienų praėjus **trečdaliui projekto trukmės ir dviem trečdaliams projekto trukmės**.

Mokėjimo prašymą patvirtinanti tarpinė finansinė ataskaita Fondo operatoriumi turi būti teikiama po to, kai iš anksto numatyto projekto vykdytojas išleidžia 80 %:

- avansinio mokėjimo (pirmasis tarpinis mokėjimas);
- avansinio ir tarpinio mokėjimo (antrasis tarpinis mokėjimas).

Projekto vykdytojas per 45 dienas po projekto įgyvendinimo pabaigos turi pateikti **galutines veiklos ir finansines ataskaitas**, patvirtinančias galutinį mokėjimo prašymą.

Projektui skirtos finansavimo lėšos mokamos išankstinio mokėjimo, tarpinių mokėjimų ir galutinio mokėjimo forma. Pirmo avansinio mokėjimo dydis bus nustatytas projekto sutartyje.

Projekto tipas	Avansinis mokėjimas	Tarpiniai mokėjimai		Galutinis mokėjimas
Iš anksto numatytas projektas	25-30 %	30 – 35 %	30 – 25 %	Mažiausiai 10 % arba likęs balansas
	Išmokamas per 15 darbo dienų po to, kai paskutinė šalis pasirašo sutartį.	Išmokami per 15 darbo dienų po to, kai patvirtinama tarpinė finansinė ataskaita.		Išmokami per 15 darbo dienų po to, kai patvirtinamos galutinės projekto ir finansinė ataskaitos.

Projekto tarpinė arba galutinė ataskaita patvirtinama per 30 kalendorinių dienų po to, kai Fondo operatoriumi pateikiama visa reikiama informacija.

Tais atvejais, kai projektai įvertinami kaip keliantys didelę riziką programai¹⁰, Fondo operatorius gali pagrįstai nuspręsti pakeisti mokėjimų schemą (sumažinti avansinį mokėjimą arba išskirtiniais atvejais taikyti schemą, neturinčią avansinio finansavimo, pagal kurią projektų vykdytojams grąžinamos tik Fondo operatoriaus tinkamomis pripažintos finansavimo išlaidos).

Vykdydamas projektų įgyvendinimo stebėseną, Fondo operatorius turi teisę:

- vykdyti išlaidų ir mokėjimų dokumentų, įsigytų prekių ir paslaugų auditą;
- pareikalauti papildomos informacijos ir dokumentų, pagrindžiančių veiklas ir išlaidas;

¹⁰ Tai turi būti grindžiama Fondo operatoriaus parengtu ir dokumentais pagrįstu rizikos vertinimu, atsižvelgiant, *inter alia*, į ankstesnę projekto vykdytojo patirtį ir (arba) jo administracinius ir finansinius pajėgumus.

- atlikti bet kokius kitus veiksmus, susijusius su projekto įgyvendinimo eigos ir finansų patikra;
- sumažinti finansavimą, jeigu projekto vykdytojo nuosavas indėlis į projekto finansavimą tampa mažesnis negu sutartyje numatyta privalomoji dalis.

Apsilankymai projekto įgyvendinimo vietoje ir auditas atliekami remiantis atsitiktine atranka ir esant poreikiui. Fondo operatorius praneša projekto vykdytojui apie planuojamą auditą bent prieš 10 darbo dienų iki audito pradžios. Projekto įgyvendinimo vieta aplankoma bent kartą per projekto įgyvendinimo laikotarpį.

Esant įtarimams, kad Projektas įgyvendinamas pažeidžiant Projekto įgyvendinimo sutarties sąlygas (ženkliai nukrypstant nuo veiklų plano ir grafiko, neskaidriai naudojamos lėšos, pirkimai vykdomi pažeidžiant Gairių pareiškėjams reikalavimus, kt.), Fondo operatorius gali atlikti neplanuotą patikrą projekto įgyvendinimo vietoje iš anksto apie tai neįspėjęs projekto vykdytojo.

Fondo operatorius turi teisę pareikalauti grąžinti pervestas finansavimo lėšas arba dalį pervestos sumos tais atvejais, kurie nurodyti sutartyje dėl projekto įgyvendinimo. Projekto vykdytojui nesutikus grąžinti netinkamai panaudoto finansavimo ar jo dalies, pastaroji gali būti išieškoma LR teisės aktais nustatyta tvarka.

Projekto vykdytojo ir Fondo operatoriaus teisės ir pareigos dėl finansavimo panaudojimo priežiūros ir kontrolės detalčiai reglamentuojami projekto įgyvendinimo sutartyje.

Projekto vykdytojas ir partneris (-iai) turi leisti Fondo operatoriui / Finansinių mechanizmų valdybai / ELPA Audito tarybai / Norvegijos Vyriausiojo auditoriaus biurui atlikti auditus ir patikrinimus vietoje bei leisti nagrinėti išlaidas pagrindžiančius dokumentus, apskaitos dokumentus ir visus kitus dokumentus, susijusius su projektų finansavimu. Išlaidas pagrindžiantys dokumentai ir įrašai turi būti prieinami, kad juos būtų galima patikrinti ir audituoti trejus metus po to, kai Finansinių mechanizmų valdyba patvirtina galutinę APF programos ataskaitą.

Kai projektas įgyvendinamas bendradarbiaujant su partneriais iš šalies(-ių) donorės (-ių), išskirtiniais atvejais projekto partnerių, kurių pagrindinė buveinė įregistruota vienoje iš šalių donorių, arba projekto partnerių, kurie yra tarptautinės organizacijos ar jų organai arba agentūros, patirtų išlaidų įrodymu gali būti laikoma nepriklausomo auditoriaus (turinčio tinkamą kvalifikaciją atlikti įstatymu numatytą apskaitos dokumentų auditą) ataskaita, kuria patvirtinama, kad pateiktos išlaidos yra patirtos pagal Gaires, projekto įgyvendinimo, partnerystės sutartis, atitinkamus teisės aktus ir nacionalinės apskaitos praktiką. Tokiais atvejais:

- Projekto išlaidos laikomos tinkamomis išlaidomis, su sąlyga, kad jos atitinka gairėse, Projekto įgyvendinimo sutartyje nustatytas tinkamumo taisyklės, ir yra įtrauktos į biudžetą;
- Finansinių mechanizmų valdybai / ELPA Audito tarybai / Norvegijos Vyriausiojo auditoriaus biurui paprašius, projekto vykdytojas ar partneris pateiks pirminius pagrindžiančius dokumentus, kuriais remiantis buvo parengta ataskaita;
- Auditoriaus ataskaitos rengimui rekomenduojama taikyti Tarptautinės buhalterijų federacijos patvirtintą 4400-ąjį tarptautinį susijusių paslaugų standartą „Užduotys atlikti sutartas procedūras dėl finansinės informacijos“. Auditoriaus išvadai pateikti naudojama forma „Certification of costs claimed by donor partner“, kurią galima rasti APF tinklapyje.

Kasmet audituojamo subjekto finansinė ataskaita negali pakeisti specialios auditoriaus pažymos, kurioje nurodoma, kad deklaruojamosios išlaidos patirtos pagal gaires, projekto įgyvendinimo ir partnerystės sutartis, atitinkamus teisės aktus ir nacionalinės apskaitos praktiką.

5.3 VIEŠINIMAS

Projekto vykdytojas privalo informuoti visuomenę apie APF programos suteiktą finansavimą, viešinti projekto pasiekimus ir tinkamai ženklinti EEE finansinio mechanizmo finansavimą nacionaliniu, regiono ir (arba) vietos lygiu. Projekto vykdytojai privalo užtikrinti, kad visuose rašytiniuose leidiniuose, pranešimuose, projekto produktuose ir priemonėse, viešuosiuose renginiuose, pvz., konferencijose, seminaruose, mugėse ir parodose, su projektu susijusiose veiklose, būtų informuojama apie šalių donorių teikiamą pagalbą.

Projekto viešinimo taisyklės, kuriose nurodomi tinkami žodinio ar vizualinio žymėjimo būdai, yra paskelbtos APF programos Lietuvoje svetainėje <https://apf.lt/>. Viešinimo veiklų išlaidos turi būti įtrauktos į projekto biudžetą.

5.4 INFORMACIJA APIE ASMENS DUOMENŲ, KURIUOS APF PROGRAMAI LIETUVOJE PATEIKĖ PAREIŠKĖJAI, TVARKYMĄ

VšĮ „Atviros Lietuvos fondas“ (Fondo operatoriaus konsorciumo pagrindinis partneris) ir VšĮ „OSFL projektai“ bei VšĮ „Geri norai“ (konsorciumo partneriai) bus supažindinti su asmens duomenimis, pateiktais paraiškose, teikiamose pagal APF programos Lietuvoje atvirus kvietimus, projektų įgyvendinimo sutartyse, projektų veiklos ir finansinėse ataskaitose, bei jų prieduose. Pateikti duomenys bus naudojami administruojant atvirus kvietimus teikti paraiškas (vertinant paraiškas, informuojant pareiškėjus); paraiškų, kurioms skirtas finansavimas, duomenys bus naudojami rengiant sutartis dėl finansavimo, stebėsenos, bendros finansavimo kontrolės užtikrinimui ir komunikacijai (prašant pateikti papildomą informaciją, informuojant apie finansines priemones), taip pat pagrindžiant atitiktį finansavimui.

Projekto finansavimas laikomas sutartiniais Atviros Lietuvos fondo ir pareiškėjo santykiais, kuriuose Atviros Lietuvos fondas prisiima finansavimą teikiančios šalies atsakomybę, ir todėl kartu su savo partneriais turi teisę stebėti ir kontroliuoti projekto įgyvendinimą. Tokie sutartiniai santykiai bei paraiškos teikimas pagal atvirą kvietimą (kaip prašymas sudaryti tokius sutartinius santykius) yra visų asmens duomenų, kuriuos tvarko Atviros Lietuvos fondas, OSFL projektai ir Geri norai, teisinis pagrindas, kaip nurodyta šioje informacijoje.

Be to, su visa paraiška ir joje pateiktais asmens duomenimis gali susipažinti tretieji asmenys, t. y. Finansinio mechanizmo biuras (*Financial Mechanism Office, Rue Joseph II 12-16, 1000 Briuselis, Belgija*), šalys donorės ir jų įgalioti asmenys.

Pagal Bendrąjį duomenų apsaugos reglamentą (BDAR) ir atitinkamus nacionalinės teisės aktus, asmenys, kurių duomenys įtraukti į paraišką, pateiktą pagal atvirą kvietimą, turi teisę susipažinti su visais savo asmens duomenimis, juos taisyti, o esant aplinkybėms, numatytoms taikomuose teisės aktuose, – taip pat turi teisę pareikalauti juos ištrinti arba apriboti galimybę juos tvarkyti ir perkelti. Asmenys, su kuriais tai susiję, prašymą ar klausimus dėl savo asmens duomenų tvarkymo gali pateikti Atviros Lietuvos fondui.

6. SKUNDŲ KOMITETAS

Vadovaudamasis APF programai Lietuvoje taikomais reikalavimais, Fondo operatorius įsteigė Skundų komitetą, skirtą skundams ir pranešimams dėl programos įgyvendinimo nagrinėti. Pareiškėjas turi teisę kreiptis į Skundų komitetą, į kurį įeina bent vienas Fondo operatoriumi nepriklausantis asmuo ir neįeina už projekto paraiškų vertinimą atsakingi programos darbuotojai. Skundai ir pranešimai turėtų būti siunčiami el. pašto adresu pranesejai@apf.lt.

7. PAPILDOMA INFORMACIJA IR PAGALBA PAREIŠKĖJAMS

Pareiškėjams, rengiantiems paraiškas, bus pasiūlyta tokia pagalba ir parama:

- **Pareiškėjų konsultavimas telefonu ar el.paštu** bus teikiamas visu paraiškų rengimo laikotarpiu (9:00 – 17:00 pirmadienis - penktadienis).
- **Viešosios konsultacijos internetu** bus pasiūlytos potencialiems pareiškėjams 2021 m. kovo – balandžio mėn.
- Atsakymai į pareiškėjų klausimus bus kas savaitę skelbiami APF Lietuvoje internetinėje svetainėje <https://apf.lt> (DUK skiltyje).

Informacija apie planuojamus renginius, informacija dėl registracijos ir pan. skelbiama APF Lietuvoje interneto svetainėje <https://apf.lt>, Facebook viešojoje grupėje „NVO džunglės“.

Atsiradus neatitikimams tarp angliškos ir lietuviškos Gairių pareiškėjams versijų, vadovautis reikia lietuviškąja Gairių pareiškėjams versija.

Kilus klausimams, pareiškėjai darbo valandomis gali susisiekti su Fondo operatoriumi el.paštu info@apf.lt (karantino metu Fondo operatoriaus darbuotojai pasiekiami tik el.paštu).